

Toelichting bij Modelconvenant gegevensuitwisseling persoonsgerichte aanpak meerderjarige veelplegers

Algemeen

Deze toelichting behoort bij het "modelconvenant gegevensuitwisseling persoonsgerichte aanpak veelplegers" dat een handreiking biedt op welke wijze de gegevensuitwisseling die een rol speelt bij de aanpak van meerderjarige veelplegers op een zorgvuldige wijze en in overeenstemming met de regelgeving op privacygebied kan worden ingericht. Het modelconvenant veelplegers is gebaseerd op de methode zoals uiteengezet in de "Handreiking privacyaspecten criminaliteitspreventie voor gemeenten", raadpleegbaar via www.justitie.nl of www.cbppweb.nl. Ook voor een uitvoerige beschrijving van de van toepassing zijnde regelgeving verwijzen wij daarnaar.

Voor een adequate aanpak van de overlast die veroorzaakt wordt door veelplegers in hun omgeving willen diverse instanties zich verenigen in een samenwerkingsverband ten einde een persoonsgerichte aanpak te realiseren. Deze intensieve aanpak van veelplegers vormt een centraal onderdeel van het kabinetsplan "Naar een veiliger samenleving" en is uiteengezet in de brief van de Minister van Justitie aan de Tweede Kamer aangaande veelplegers (Kamerstukken 2002-2003, 28 684, nr. 10).

Gegevensuitwisseling

Om dit samenwerkingsverband te ondersteunen wil men een pro-actief casuoverleg organiseren waarin de diverse organisaties betrokken bij opsporing, preventie, vervolging en hulpverlening hun bemoeienis met de betreffende veelpleger kunnen bespreken en de besproken gegevens in een persoonsgebonden dossier kunnen vastleggen.

Gegevensuitwisseling tussen verschillende organisaties, die het gevolg is van de samenwerking, is ingevolge de privacyregelgeving toegestaan wanneer deze noodzakelijk is om een gezamenlijk doel te bereiken. Daarnaast dient iedere partner te beschikken over een rechtmatige grondslag in de op hem van toepassing zijnde privacyregelgeving om aan een andere organisatie gegevens te mogen verstrekken in het kader van dit gezamenlijke doel. Alleen die gegevens mogen worden verstrekt die noodzakelijk zijn om het doel te bereiken. De gegevens dienen toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig te zijn.

Samenwerking tussen partijen voor de aanpak van veelplegers is voor een adequate aanpak noodzakelijk. Privacyregelgeving - welke ondermeer de grondrechten van de veelpleger waarborgt - hoeft hier niet aan in de weg te staan, maar kan zelfs aan deze samenwerking bijdragen. De zorgvuldige omgang met en het transparante gebruik van persoonsgegevens kan bijdragen aan het kwaliteitsbeleid door een grotere effectiviteit bij het gebruik van informatie te creëren.

Modelconvenant

De wijze waarop keuzes in dit modelconvenant zijn gemaakt wordt in deze toelichting nader uitgelegd, alsmede welke keuzes binnen een samenwerkingsverband gemaakt kunnen worden opdat het modelconvenant goed aansluit bij de situatie in de regio.

Het modelconvenant biedt een handreiking op welke wijze gegevensuitwisseling bij veelplegeraanpak rechtmatig kan worden ingericht.

Eventuele wijzigingen in de afspraken voor het samenwerkingsverband zullen veelal dienen te leiden tot aanpassing van één of meer bepalingen in het convenant.

In de loop van de tijd zullen bijbehorende produkten bij het modelconvenant, zoals een model bewerkersovereenkomst en een model mandaatregeling welke van toepassing zijn op de artikelen 9 en 13, beschikbaar komen.

Helpdesk Privacy DJJ
Ministerie van Justitie

April 2005

Ad 1 Inleiding

De inleiding geeft weer waarom het samenwerkingsverband is ingesteld en waarom het hierbij noodzakelijk is dat de betrokken partijen gegevens uitwisselen. In het modelconvenant is aansluiting gezocht bij het landelijk standpunt over veelplegers. Het is denkbaar dat hier aan voor een specifieke regio nog punten worden toegevoegd.

Bijvoorbeeld:

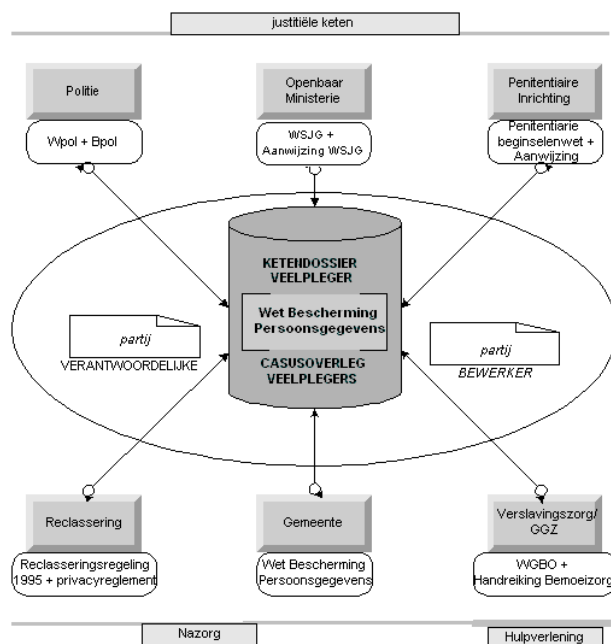
- een passage over een bepaalde wijk waar de veelplegeroverlast zich concentreert en waar specifieke afspraken met de overige instanties over zijn gemaakt;
- een gemeentelijk plan dat is opgesteld met betrekking tot veiligheid.

Ad 2 Overwegingen

Men dient zich er van bewust te zijn dat de Wet bescherming persoonsgegevens zowel van toepassing is op de gegevens die worden vastgelegd in het Ketendossier Veelplegers als in de bespreking van de veelpleger binnen het casusoverleg. Het modelconvenant gaat uit van een casusoverleg waarbij een apart bestand wordt gecreëerd.

Het Ketendossier *kan* in geautomatiseerde vorm worden opgeslagen, maar de Wet bescherming persoonsgegevens ziet ook op niet geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens voor zover deze in een bestand voorkomen of bestemd zijn om daarin te worden opgenomen. De uitkomsten van de verkenning van de mogelijkheden van gegevensuitwisseling tussen partijen zullen leiden tot een overzicht van verantwoordelijken die binnen zekere grens wel en verantwoordelijken die geen gegevens kunnen uitwisselen. Daarnaast dient er een beeld te zijn van de soorten gegevens die noodzakelijkerwijs uitgewisseld zouden moeten kunnen worden. De partijen die hebben meegewerkt aan de totstandkoming van het modelconvenant hebben deze exercities verricht. Dit ontslaat de individuele betrokken verantwoordelijken niet van de verplichting om zelf een afweging te maken.

De informatiestromen voor dit modelconvenant kunnen als volgt worden weergegeven. Dit wordt in het modelconvenant nader toegelicht.

Ad 2.1 Partijen

Hier worden de partijen benoemd die in de regio participeren in het samenwerkingsverband om een persoonsgerichte aanpak van veelplegers te bewerkstelligen.

Voor alle partijen die nu genoemd worden in het modelconvenant geldt dat er overleg is geweest met de landelijk overkoepelende organisatie die deze partij vertegenwoordigt. Taken en doeleinden zijn in overleg met deze organisaties vastgesteld en getoetst aan de voor hen geldende privacyregelgeving.

Het is mogelijk dat in een regio meer partijen zijn betrokken bij de veelplegeraanpak (bijvoorbeeld een woningbouwvereniging). Deze partijen kunnen ook betrokken worden in het modelconvenant, maar dan dient wel te worden nagegaan wat hun taak is en of bijstelling van de doeleinden eventueel noodzakelijk is, wat de noodzakelijke gegevens zijn die voor dit doel mogen worden verwerkt en of voor deze verwerking in de regelgeving een grondslag aanwezig is. Hoe dit kan wordt in het na volgende gedeelte verder uitgelegd.

Uiteraard is het ook mogelijk dat minder partijen betrokken zijn bij de veelplegeraanpak dan hiervoor genoemd. Ook in dit geval is bijstelling van bepaalde bepalingen aan de orde.

Ad 2.2 Taken

Om tot een formulering van het gezamenlijk doel te komen, dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Wat is precies het probleem dat moet worden opgelost?
i.c. bespreek met de betrokken instanties wat voor ogen staat bij realisering van een persoonsgerichte aanpak van veelplegers in de regio.
2. Wat voor maatregelen acht men noodzakelijk om het probleem op te lossen?
i.c. samenwerking tussen diverse partijen die betrokken zijn bij de aanpak van veelplegers. Dit initiatief wordt gefaciliteerd door een pro-actief casusoverleg en een persoonsgebonden dossier. Dit is het Ketendossier Veelpleger.
3. Hoe kan een taak die een bepaalde deelnemer uitoefent bijdragen aan de oplossing van het probleem?
i.c. in het modelconvenant is dit voor de genoemde instanties reeds ingevuld. Indien bij de partijen een extra partij is toegevoegd dient zijn taak in de veelplegeraanpak bij deze paragraaf te worden gedefiniëerd.

De taken die de deelnemers uitvoeren vormen het uitgangspunt om de gezamenlijke doelstelling(en) voor de gegevensuitwisseling te bepalen.

Ad 2.3 Privacywet- en regelgeving

De Wet bescherming persoonsgegevens is van toepassing op de bespreking van de veelpleger in een justitieel casusoverleg, waarbij een apart bestand wordt gecreëerd. Deze wet is ook van toepassing op een persoonsgebonden dossier dat over de betrokken veelpleger wordt aangelegd. Een aantal zorgvuldigheidseisen dat in die wet is neergelegd worden in het modelconvenant nader uitgewerkt.

Daarnaast kan het zijn dat een partij gebonden is aan in het bijzonder op hem van toepassing zijnde regelgeving op grond waarvan moet worden getoetst of verwerking (en daarmee verstrekking) van gegevens binnen dit casusoverleg en Ketendossier Veelpleger met een bepaalde andere partner aan hem is toegestaan. De regelgeving waarin deze verstrekkingregels zijn neergelegd staat voor iedere partij weergegeven in artikel 2.3 van het modelconvenant.

Ook hier geldt dat dit voor de genoemde instanties reeds is ingevuld en getoetst. Dit ontslaat de individuele partijen echter niet van de verantwoordelijkheid en verplichting om bovenstaande afweging ook voor zichzelf te maken aan de hand van de op hem van toe.

Indien een extra partij deelneemt dient deze instantie dit voor iedere partij na te gaan.

Houd er tevens rekening mee dat de Wet bescherming persoonsgegevens bijzondere eisen stelt aan de verwerking van bijzondere gegevens zoals strafrechtelijke persoonsgegevens en gezondheidsgegevens. De verwerking van deze gegevens is in

beginsel verboden, tenzij een uitzonderingsgrond bestaat. Uitzonderingsgronden met betrekking tot deze categorieën gegevens worden genoemd in de artikelen 21 tot en met 23 Wet bescherming persoonsgegevens. Iedere partij zal moeten bezien of één van de uitzonderingsgronden zich voordoet. Hierbij wordt voor de omgang met gezondheidsgegevens in het bijzonder gewezen op de Handreiking "Omgaan met persoonsgegevens in het kader van bemoeizorg".

Ad 3 Definities

Hier worden de definities gegeven van begrippen zoals gebruikt in het modelconvenant. Deze sluiten aan bij de definities van begrippen die voorkomen in de Wet bescherming persoonsgegevens. De definitie van veelplegers is ontleend aan kamerstukken en regelgeving die daarover handelt.

Indien in het modelconvenant nieuwe begrippen zijn geïntroduceerd, moeten deze ook in de definities worden opgenomen.

Noot:

- Let op de definitie van veelpleger. Deze moet gelezen worden in relatie tot artikel 11 over de bewaartermijnen. Indien een veelpleger namelijk langere tijd in detentie verkeert is hij op dat moment niet gesignaleerd in HKS, maar moet zijn Ketendossier gelet op het draaideur-proces wel toegankelijk blijven voor de partijen.

Ad 4 Doel en doelbinding

4. Wat voor gezamenlijk doel kan uit de taken specifiek worden geformuleerd? *i.c.* dit doel dient voldoende specifiek te zijn. Tevens dient het zodanig te zijn geformuleerd dat de taken hierin tot uitdrukking komen. De verwerking (en daarmee uitwisseling van gegevens) moet noodzakelijk zijn voor dit doel.

Een organisatie mag alleen gegevens verwerken voor het gezamenlijk doel indien in de op hem toepasselijke regelgeving een rechtmatige grondslag wordt gegeven voor de gegevensuitwisseling met een andere partner. Let op: de toelaatbaarheid van de gegevensverstrekking moet voor een organisatie met iedere andere partner worden onderzocht. In het modelconvenant is dit voor de genoemde partijen reeds gebeurd. Er blijft altijd een eigen verantwoordelijkheid om in een concreet geval belangen af te wegen en de noodzaak voor de verwerking te bepalen.

In het modelconvenant zijn de doelen zoals opgenomen een uitwerking van de doeleinden voor veelplegeraanpak voor de genoemde partijen. Eventueel kan men deze bijstellen naar de eigen regio. Let hierbij alleen op dat wordt uitgegaan van de gemeenschappelijke belangen van de samenwerkingspartners die men vertegenwoordigt en niet van subjectieve wensen van een organisatie. En voer de toetsing uit of de organisatie de gegevens mag verwerken voor een gezamenlijk doel op grond van de op hem toepasselijke regelgeving.

Bijvoorbeeld:

- Indien men bijvoorbeeld een woningcorporatie toelaat tot het samenwerkingsverband is voor de woningcorporatie het in kaart brengen van de criminele carrière geen doel om gegevens uit te wisselen. De taak die een woningcorporatie uitvoert leent zich hier namelijk niet toe. De woningcorporatie kan bijvoorbeeld weer wel een taak hebben in de re-socialisatie van de veelpleger in de maatschappij. Met dat doel zou indien daartoe geen andere mogelijkheden bestaan, een beperkte verstrekking van gegevens kunnen plaatsvinden. In dit geval zal altijd kritisch moeten worden gekeken of niet meer gegevens dan noodzakelijk voor het doel worden verstrekt.

LET OP wanneer men wijzigingen aanbrengt in de deelnemende partijen en de doelstellingen:

- Een convenant kan **nooit** de wet opzij zetten. Men kan dus nooit meer bevoegdheden scheppen dan de wet toekent. Niet iedere persoon of instantie die betrokken zou kunnen worden bij de veelplegeraanpak zou alleen om de reden dat hij zich wil bezig houden met veelplegeraanpak op rechtmatige wijze persoonsgegevens kunnen verstrekken of ontvangen.
- Een uitbreiding van het aantal samenwerkende partijen betekent op zich niet een uitbreiding van het aantal rechtmatige ontvangers van persoonsgegevens. Daarvoor is nodig dat een verstrekingsgrondslag aanwezig is in de op van partijen van toepassing zijnde regelgeving.
- Een te ruime doelomschrijving biedt geen oplossing omdat het doel voldoende welbepaald dient te zijn zodat het een kader schept waaraan getoetst kan worden of de gegevens wel noodzakelijk zijn.

Ad 5 Geheimhoudingsplicht

Voor de diverse partners betrokken bij de uitwisseling van de persoonsgegevens is het zaak om zorgvuldig met deze gegevens om te gaan. Het is niet toegestaan dat de persoonsgegevens gaan "zwerven" bij de betrokken instanties en worden ingezet voor een ander doel dan waarvoor zij verkregen zijn. In beginsel beperkt de gegevensverwerking zich daarom tot de deelnemers aan het samenwerkingsverband en om deze reden legt het modelconvenant een geheimhoudingsplicht op aan een ieder die betrokken is binnen het samenwerkingsverband. Deze geheimhoudingsplicht kan alleen worden doorbroken indien enig wettelijk voorschrift tot mededeling verplicht of uit de taak van een deelnemer de noodzaak tot mededeling voortvloeit. Indien deze situatie zich voordoet dient de verdere verstrekking te worden besproken met de verantwoordelijke. Als een voornemen bestaat om strafrechtelijke persoonsgegevens te verstrekken, dient altijd contact te worden gelegd met de Officier van Justitie zodat kan worden beoordeeld of zich belangen van opsporing en vervolging verzetten tegen de verstrekking van informatie.

Ad 6 Gegevensset

Volgende vraag die gesteld moet worden is:

5. Welke gegevens zijn van iedere partner noodzakelijk ter uitwisseling om het hierboven geformuleerde doel te bereiken?

Hierbij dient rekening te worden gehouden met het feit dat de gegevens noodzakelijk dienen te zijn voor het doel én dat zij toereikend en niet bovenmatig mogen zijn.

Voor het modelconvenant betekent dit dat vertegenwoordigers van de genoemde partijen op initiatief van het Ministerie van Justitie deel hebben genomen aan de werkgroep "Ketendossier veelplegers". In deze werkgroep is de informatie-vraag van de betrokken partijen geïnventariseerd. Dit heeft geleid tot een set aan gegevens zoals is weergegeven in bijlage 1. Dit ontslaat de individuele partijen echter niet van de verantwoordelijkheid en verplichting om bovenstaande afweging zelf te maken.

Indien men in de regio ook andere gegevens wil verwerken zal men voor deze gegevens moeten nagaan of deze gegevens ook noodzakelijk zijn om de gestelde doeleinden te bereiken of dat dit doel ook met minder gegevens bereikt kan worden.

Noot:

Een (medisch) hulpverlener -bijvoorbeeld een GGZ-medewerker- is gebonden aan de geheimhoudingsplicht die is neergelegd in de Wet Geneeskundige Behandelingsovereenkomst.

Deze geheimhoudingsplicht houdt in dat een hulpverlener niet zonder toestemming van zijn patiënt informatie mag verstrekken aan anderen. Hoewel de hulpverlener in eerste instantie de toestemming moet verkrijgen van de veelpleger om zijn gegevens te bespreken in het casusoverleg en op te nemen in het Ketendossier, is het denkbaar dat de veelpleger deze toestemming weigert.

In een dergelijk geval kan ingevolge de "Handreiking gegevensuitwisseling in het kader van de bemoeizorg" van GGD Nederland, GGZ Nederland en de KNMG beperkt gegevens worden uitgewisseld in het kader van de veelplegeraanpak. De hulpverlener dient zich hierbij te houden aan de richtlijnen zoals deze in die handreiking zijn neergelegd. In het modelconvenant en het model ketendossier zijn deze richtlijnen en toetsing reeds verwerkt. Per concreet geval zal door de hulpverlener nog wel de noodzaak voor gegevensuitwisseling bepaald moeten worden, mede onder invloed van de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit en rekening houdend met de geheimhoudingsbepalingen.

Ad 7 Het overleg en het bestand Ketendossier Veelpleger

In deze bepaling wordt de reikwijdte van het modelconvenant aangegeven.

Ad 8 Verantwoordelijke

De Wet bescherming persoonsgegevens legt een aantal bijzondere taken ter naleving neer bij de verantwoordelijke of de verantwoordelijken.

De verantwoordelijke is degene die het doel van en de middelen voor verwerking vaststelt. Dit neemt niet weg dat de feitelijke uitvoering van de verplichtingen die de Wet bescherming persoonsgegevens aan de verantwoordelijke oplegt bij één van de partijen dient te worden belegd. Hierover dient men in het convenant afspraken te maken.

In een samenwerkingsverband is de partner met de meeste betrokkenheid in een overleg vaak de verantwoordelijke. Er kan ook voor worden gekozen om de partner met de meeste bevoegdheden verantwoordelijke te laten zijn.

De verantwoordelijkheid voor de gegevensverwerking kan echter ook bij de verschillende betrokken partners gezamenlijk komen te liggen. Ieder van de organisaties is verantwoordelijk voor de gegevensuitwisseling die noodzakelijk is voor zijn of haar eigen belang of taak. De verantwoordelijke is dan een gezamenlijk verantwoordelijke.

Noot:

De (eind)verantwoordelijke dient onder meer zorg te dragen dat:

- de melding bij het College Bescherming Persoonsgegevens geschiedt;
- voldaan wordt aan de informatieplicht zoals neergelegd in artikel 12 van het modelconvenant;
- de betrokkene zijn rechten zoals neergelegd in artikel 13 van het modelconvenant op een correcte wijze kan uitoefenen;
- afdoende organisatorische en technische maatregelen getroffen zijn ter beveiliging van de persoonsgegevens;
- bij het verstrijken van de bewaartermijn de persoonsgegevens vernietigd worden.

LET OP:

- De term **eindverantwoordelijke** betekent niet dat de andere verantwoordelijken de naleving van hun WBP-verplichtingen over kunnen laten aan die ander. In feite wordt bedoeld dat bij een gezamenlijke verantwoordelijkheid (in WBP-zin) één verantwoordelijke namens de andere bepaalde handelingen zal verrichten, zoals melding van de verwerking en de verzending van het kennisgevingsbericht.

U treft hier per partner de voor- en nadelen van het beleggen van deze feitelijke uitvoering van de (formele) verantwoordelijkheid bij de desbetreffende partner.

Politie

In de meeste gevallen ligt de start van het proces van de aanpak van de veelpleger bij de politie, wanneer de veelpleger - in het draaideursysteem- wordt aangehouden. De politie is gewend gevoelige gegevens te verwerken en een groot deel van de gegevens is ook afkomstig van de politie. De politie is voor het beheer van haar politieregisters normaliter gehouden aan de Wet Politieregisters en het Besluit Politieregisters. Tevens heeft de politie een aantal bestanden onder zich die onder de Wet bescherming persoonsgegevens vallen. Hiervoor is zij zelf de verantwoordelijke.

De geïntegreerde aanpak van de veelplegers in samenwerking met de overige partners maakt dat op het casusoverleg en het ketendossier zelf de Wet bescherming persoonsgegevens van toepassing is. De politie dient in ogenschouw te houden dat op het casusoverleg en het ketendossier de Wet bescherming persoonsgegevens van toepassing is en niet de Wet en het Besluit Politieregisters.

Gezien het feit dat de politie taken heeft zowel in het kader van opsporing als van ordehandhaving behoort het privacyrechtelijk gezien tot de mogelijkheden dat zij als (eind)verantwoordelijke wordt aangewezen. Wel dient daarbij te worden bedacht dat zij in de uitoefening van haar taken ondergeschikt is aan het Openbaar Ministerie en de burgemeester die veelal de eindverantwoordelijkheid dragen voor de veelplegeraanpak.

Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie beschikt reeds over veel informatiebronnen die in het ketendossier en het casusoverleg door de partijen worden ingebracht en beschikt uit hoofde van de privacyregelgeving over veel bevoegdheden voor gegevensverwerking. Gezien de taken die het Openbaar Ministerie heeft behoort het privacyrechtelijk gezien tot de mogelijkheden dat zij als (eind)verantwoordelijke wordt aangewezen. Het Openbaar Ministerie dient in ogenschouw te houden dat op het casusoverleg en het ketendossier de Wet bescherming persoonsgegevens van toepassing is en niet de Wet Justitiële en Strafvorderlijke gegevens, aangezien een apart bestand gecreëerd wordt.

Penitentiaire Inrichting

Een Penitentiaire Inrichting is in eerste instantie gebonden aan de Penitentiaire beginselenwet en de Penitentiaire Maatregel. Gezien de rol die zij spelen in de ketenaanpak voor de veelpleger en deze regelgeving zijn zij niet de meest aangewezen partij om als (eind)verantwoordelijke voor het samenwerkingsverband op te treden.

Gemeente

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde en de integrale veiligheid. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor preventie en voor de nazorg van de veelpleger ten einde resocialisatie van deze veelpleger te bewerkstelligen. Het is denkbaar dat de gemeenten die veelal de rol vervullen van een ketenregisseur wordt aangewezen als (eind)verantwoordelijke, maar u dient voor ogen te houden dat zij daarmee ook strafrechtelijke gegevens onder hun hoede krijgen. Bij het aanwijzen van

de gemeente als verantwoordelijke wordt niet het gehele arrondissement of de politieregio afgedekt. Daarmee kan het voorkomen dat meerdere gemeenten in het samenwerkingsverband participeren.

Instelling reclassering

Nederland kent diverse reclasseringsinstellingen waarvan er enkele onder een eigen koepelorganisatie (met eigen regelgeving) vallen (Leger des Heils en GGZ). Gezamenlijk hebben de reclasseringsorganisaties echter een eigen privacy-reglement. De reclasseringswerker heeft wel de bevoegdheden om te participeren in het samenwerkingsverband als het gaat om de verwerking van persoonsgegevens zoals in de bijlage genoemd maar gelet op de geheimhoudingsplicht en de beperkingen van het privacy-reglement lijkt de reclassering niet de aangewezen partij voor het dragen van de (eind-)verantwoordelijkheid.

Instellingen verslavingszorg

De verslavingszorg wordt veelal verleend door een hulpverlener in de zin van de Wet Geneeskundige Behandelingsovereenkomst. Dit kan bijvoorbeeld een GGZ-instelling zijn. De verslavingszorg zal niet bij alle veelplegers als partij betrokken zijn, een veelpleger hoeft immers niet persé verslaafd te zijn. Daarnaast lijkt het niet logisch dat een persoon die op grond van de Wet Beroepsgroepen Individuele Gezondheidszorg gehouden is aan de Wet Geneeskundige Behandelingsovereenkomst vervolgens de (eind)verantwoordelijkheid krijgt toebedeeld voor de gegevensverwerkingen en het bestand in een samenwerkingsverband dat valt onder de Wet bescherming persoonsgegevens. Dit alles maakt dat een instelling verslavingszorg niet de aangewezen partij is om als (eind)verantwoordelijke te fungeren.

Gezamenlijke verantwoordelijkheid

Wanneer gekozen wordt voor gezamenlijke verantwoordelijkheid is het des te belangrijker om één bepaalde (eind)verantwoordelijke aan te wijzen om zorg te dragen voor de feitelijke uitvoering. Dit omdat anders diffuus is welke partij welke taak dient te verrichten, met het risico dat in de praktijk bijvoorbeeld de melding niet wordt uitgevoerd. Bij niet naleving van de verplichtingen die de Wet bescherming persoonsgegevens aan de verantwoordelijke toebedeeld kunnen anders de partijen gezamenlijk aansprakelijk worden gesteld voor het niet naleven van een zorgvuldige gegevensverwerking.

Noot:

- Uit bovenstaande blijkt dat gekozen kan worden voor één verantwoordelijke of gezamenlijke verantwoordelijkheid. In beide gevallen dient in ieder geval de feitelijke uitvoering van de verplichtingen te worden toebedeeld aan een partij. De meest voor de hand liggende keuze voor de (eind)verantwoordelijkheid ligt bij een partij die betrokken is bij de strafrechtspleging en/of bij de ordehandhaving. Daarbij komen politie, openbaar ministerie of de gemeente in beeld. Het is aan de lokale partijen daarin een keuze te maken.
Zie verder ook de toelichting ad 13 "Rechten van de betrokkenen"

Ad 9 Bewerker

Hoewel het mogelijk is dat de (eind)verantwoordelijke tevens het ketendossier beheert dat ten behoeve van de veelplegeraanpak wordt aangelegd, is het denkbaar dat een andere partij wordt aangewezen als bewerker. Deze bepaling hoeft dan ook alleen worden opgenomen als de verantwoordelijke niet de dagelijkse zorg over het Ketendossier heeft.

De bewerker is dan onder verantwoordelijkheid van de verantwoordelijke belast met de dagelijkse zorg voor de verwerking van persoonsgegevens in het bestand. Op deze manier kunnen de taken over de verschillende partijen verdeeld worden en komt niet alle werklast op de schouders van de (eind)verantwoordelijke terecht.

Ingevolge artikel 14 Wet bescherming persoonsgegevens dient dan een zogenaamde bewerkersovereenkomst te worden afgesloten tussen de bewerker en de verantwoordelijke. Dit voorkomt dat bij eventuele tekortkomingen in de gegevensverwerking de verantwoordelijke en de bewerker zich wat betreft hun verantwoordelijkheden achter elkaar kunnen verschuilen. De verantwoordelijke dient toe te zien op de feitelijke naleving van een zorgvuldige gegevensverwerking door de bewerker zoals neergelegd in het convenant en de wet.

De hierboven beschreven overwegingen ten aanzien van verantwoordelijkheid kunnen worden doorgetrokken naar het feitelijk beheer van de gegevens en daarmee het optreden van een partij als bewerker.

Het is mogelijk dat de verantwoordelijke zelf het ketendossier onder zich heeft.

Ad 10 Beveiliging en rechtstreekse toegang

Ingevolge de Wet bescherming persoonsgegevens dient de verantwoordelijke zorg te dragen voor een adequate organisatorische en technische beveiliging van de persoonsgegevens.

Zo zullen informatiestromen zoals beschreven bij het onderdeel "2 Overwegingen" bij de inrichting van een geautomatiseerde registratie moeten worden verwerkt in beveiligingsmaatregelen en autorisaties. De toepassing van *Privacy Enhancing Technologies* (voor meer informatie: zie www.cbpweb.nl) kan juist in het kader van netwerken als deze niet alleen worden gezien als een verplichting maar ook als een kans om de netwerkvorming binnen de wettelijke grenzen te ondersteunen.

Het is zaak om in het convenant aan te geven door middel van welke maatregelen men dit bewerkstelligt. Hierbij moet men tenminste in acht nemen dat alleen bevoegde personen kennis mogen nemen van de persoonsgegevens van de betrokkene. Dit kan bij het Ketendossier bijvoorbeeld worden geregeld door middel van autorisaties.

LET OP:

Uitwerking van het noodzakelijkheidsvereiste brengt met zich mee dat niet ieder instantie bevoegd is om van alle gegevens kennis te nemen. Dit doet zich voor bij de Raad voor de Kinderbescherming en het Bureau Jeugdzorg. Zij mogen geen kennisnemen van de gegevens die na overdracht van 18- naar 18+ worden ingevoerd door de partijen betrokken bij de volwassen veelplegeraanpak.

Aan de andere kant mogen de partijen betrokken bij de volwassen veelplegeraanpak de gegevens van de minderjarige veelpleger bij de Raad voor de Kinderbescherming en Bureau Jeugdzorg nog niet inzien totdat deze worden overgedragen aan het casusoverleg voor volwassenen.

Met betrekking tot het overleg kan men denken aan een optie waarbij iedere organisatie een persoon aanwijst die namens hem zitting heeft in dit overleg.

Houdt er rekening mee dat naast "gewone" persoonsgegevens ook bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt. Hier dient extra zorgvuldig mee om te worden gegaan.

Ad 11 Bewaren en verwijderen van opgenomen persoonsgegevens

Persoonsgegevens mogen niet langer worden bewaard dan strikt noodzakelijk is voor de doeleinden van de persoonsgerichte aanpak veelplegers. Men heeft te maken met persoonsgegevens die afkomstig zijn van diverse partijen die ieder in hun eigen regelgeving hun eigen bewaartermijnen kennen. Men dient er zorg voor te dragen dat wanneer de gegevens in het oorspronkelijke bestand (de bronregistratie) worden

vernietigd, deze gegevens ook niet langer in het Ketendossier veelpleger aanwezig mogen zijn.

De bewaartermijn van 5 jaar wordt gehanteerd in verband met de definitie van een veelpleger in dit modelconvenant. Dit is met inachtneming van eventuele wettelijke bewaartermijn die gelden voor bepaalde gegevens.

Zie voor het bewaren van persoonsgegevens ten behoeve van statistische en wetenschappelijke doeleinden ondermeer de "WBP-gedragscode onderzoek en statistiek" te raadplegen via de site van het College Bescherming Persoonsgegevens (www.cbppweb.nl)

Ad 12 Informatieplicht

De Wet bescherming persoonsgegevens legt in de artikelen 33 en 34 een informatieplicht op aan de verantwoordelijke om de betrokkene te informeren over de doeleinden van de verwerking, tenzij de betrokkene daarvan "reeds op de hoogte is".

De verantwoordelijke is pas ontslagen van zijn informatieplicht, als hij weet dat de betrokkene op de hoogte is. Het "op de hoogte zijn" mag de verantwoordelijke op uiteenlopende wijze, afhankelijk van de omstandigheden, aannemen.

Beschikt de betrokkene over de informatie, bijvoorbeeld omdat deze hem is overhandigd of toegezonden, dan is hij daarmee op de hoogte, ongeacht of hij het initiatief heeft genomen om deze informatie ook te lezen. Dit kan bijvoorbeeld zijn door middel van een folder of brief waarin is uitgelegd wat de vervolgstappen zijn na aanhouding van een veelpleger zoals bespreking in het casusoverleg en de aanleg van een Ketendossier. De verantwoordelijke dient actief te informeren bij opname in het Ketendossier en niet bij iedere verdere stap in het ketenproces. Dit is immers een "draai-deur-proces", dit zult u in algemene zin echter wel moeten aangeven bij de veelpleger.

Denkbaar is ook dat één van de betrokken partijen de veelpleger informeert, bijvoorbeeld de politie omdat zij als eerste in aanraking zullen komen met de veelpleger wanneer hij weer in de persoonsgerichte aanpak terecht komt. Men kan deze werkwijze onderling bespreken en vervolgens in de werkafspraken aangeven wie de informatie feitelijk verstrekt. In bijlage I bij deze toelichting treft men een model kennisgevingbericht. Op grond van artikel 13 Wet bescherming persoonsgegevens dient de (eind)verantwoordelijke er zorg voor te dragen dat de kans dat een dergelijke brief in handen komt van een ander dan de veelpleger zo klein mogelijk is. Dit gaat zeker op nu het in het Casusoverleg Veelplegers en het Ketendossier om bijzondere persoonsgegevens als bedoeld in artikel 16 Wet bescherming persoonsgegevens gaat.

Ad 13 Rechten van de betrokkene

In deze bepaling worden de rechten van de betrokkene geschetst die hij op grond de Wet bescherming persoonsgegevens heeft. De wijze waarop de betrokkene deze rechten (inzage, correctie en verzet) kan uitoefenen in het samenwerkingsverband staat in de volgende bepalingen beschreven.

Indien door de verantwoordelijke op een verzoek tot uitoefening van het recht van inzage, correctie en verzet de betrokkene afwijzend wordt beslist, dient de betrokkene in staat te worden gesteld hiertegen bezwaar te maken.

De verantwoordelijke kan een bestuursorgaan of een niet bestuursorgaan zijn. Indien de verantwoordelijke een bestuursorgaan is, vormt een (afwijzende) beslissing ingevolge artikel 45 Wet bescherming persoonsgegevens een besluit op grond van de Algemene Wet Bestuursrecht. Als één partner bij gezamenlijke verantwoordelijkheid namens de samenwerkingspartners een besluit neemt zal hij daarvoor gemandateerd cq. gemachtigd moeten zijn. Tegen een besluit kan de betrokkene bezwaar aantekenen. Het verdient aanbeveling bij instelling van een hoorcommissie naast de verantwoordelijke ook één van de andere partijen zitting te laten nemen. Door de verantwoordelijke dient geregeld te worden dat een aangewezen functionaris het verzoek tot inzage afhandelt en een aangewezen hogere functionaris het bezwaar.

Uit artikel 35 Wet bescherming persoonsgegevens volgt een beslistermijn van vier weken. Ingevolge 4:14 Algemene Wet Bestuursrecht kan deze termijn eventueel verlengd worden. Voorwaarde is dan wel dat een nieuwe beslistermijn aan de aanvrager wordt medegedeeld.

Indien de verantwoordelijke geen bestuursorgaan is, kan tegen de afwijzende beslissing een verzoekschrift worden ingediend bij de arrondissementsrechtbank. Waarna een gerechtelijke procedure volgt.

Ad 14 Recht op inzage

De Wet bescherming persoonsgegevens bepaalt dat een betrokkene recht heeft op inzage in zijn persoonsgegevens. De reactie-termijn van 4 weken voor de verantwoordelijke is wettelijk bepaald. Wel kan indien dit uit praktisch oogpunt wenselijk is bepaald worden dat betrokkenen zich met hun verzoek tot inzage dienen te wenden tot bijvoorbeeld de beheerder, omdat deze het dossier feitelijk onder zich heeft.

Uitgangspunt van de Wet bescherming persoonsgegevens is dat een betrokkene in beginsel recht heeft op onbeperkte inzage in zijn persoonsgegevens en dat de verantwoordelijke zijn informatieplichten uit het voorgaande artikel nakomt. Artikel 43 Wet bescherming persoonsgegevens biedt hierop een aantal uitzonderingen, welke nader zijn uitgewerkt in artikel 14.4 van het modelconvenant. Het begrip "noodzakelijk" in de aanhef van dit artikel vereist een afweging in het concrete geval aan de hand van de beginselen voor proportionaliteit en subsidiariteit en dat dit artikel dus slechts als uitzonderingsbepaling in een concrete situatie kan worden gebruikt als weigeringsgrond.

Ad 15 Recht op correctie

Dit artikel geeft de betrokkene het recht om een correctie op zijn persoonsgegevens te laten uitvoeren wanneer deze feitelijk onjuist zijn, voor het doel van de verwerking onvolledig of niet terzake dienend zijn of anderszins in strijd met een wettelijk voorschrift worden verwerkt. De betrokkene heeft het recht om een correctieverzoek in te dienen. In hoeverre daar aan gehoor wordt gegeven bepaalt, in eerste instantie, de verantwoordelijke.

Ad 16 Recht op verzet

De Wet bescherming persoonsgegevens geeft de betrokkene het recht om te allen tijde verzet aan te tekenen betreffende een verwerking van zijn of haar persoonsgegevens. Men kan alleen verzet indienen wegens bijzondere persoonlijke omstandigheden. Deze moeten door de betrokkene worden gesteld. In praktijk zal gezien het justitiële karakter dat met het casusoverleg en het Ketendossier is gemoeid een dergelijk beroep zelden worden gehonoreerd.

Ad 17 Melding

Indien in een samenwerkingsverband bijvoorbeeld casusoverleg wordt gevoerd, waar notulen van worden gemaakt en opgeslagen en/of gezamenlijke (integrale) actieplannen worden opgesteld ten aanzien van bepaalde personen en deze worden opgeslagen, is sprake van een samenwerkingsverband waarbij een apart bestand wordt gecreëerd. Hierbij is van grote betekenis of het bestand voor de partijen van het samenwerkingsverband raadpleegbaar is zoals ook bij het Ketendossier veelplegers. Indien dat het geval is, is er sprake van een apart bestand, dat valt onder de Wet bescherming persoonsgegevens en dat moet worden gemeld.

Ingevolge de Wet bescherming persoonsgegevens is een melding van dit bestand bij het College Bescherming Persoonsgegevens verplicht. Hiertoe dient men gebruik te maken van het formulier zoals gedownload kan worden van de internetsite van het College Bescherming Persoonsgegevens: www.cbpweb.nl. Het uitvoeren van de melding is een taak van de verantwoordelijke.

U dient op te letten dat wanneer uw eigen organisatie melding heeft gemaakt bij het College Bescherming Persoonsgegevens van de op haar van toepassing zijnde gegevensverwerkingen aan de melding wordt toegevoegd dat u gegevens verstrekt ten behoeve van het samenwerkingsverband persoonsgerichte aanpak van veelplegers in de vorm van participering in een justieel casusoverleg danwel in de vorm van aanlevering van gegevens voor een Ketendossier veelplegers.

Ad 18 Wijzigingen en aanvulling van het convenant

De bepaling geeft aan dat wijzigingen van het convenant moeten worden besproken en goedgekeurd door alle partijen.

Ad 19 Overdracht Ketendossier Veelpleger bij verhuizing

Het is mogelijk dat een veelpleger gedurende zijn criminele carrière verhuist van de ene gemeente naar een andere gemeente. Met regio in deze bepaling wordt bedoeld een woonplaats die niet binnen het samenwerkingsverband valt, maar wel binnen een ander samenwerkingsverband. Eén van de doelen van de veelplegeraanpak en daarmee het Ketendossier is het in kaart brengen van de criminele loopbaan van een veelpleger opdat de rechter een beter beeld krijgt de persoon van de dader. Op deze manier kan hij een weloverwogen keuze maken voor de strafmaat. Om geen lacune te krijgen in dit beeld is het van belang dat naast de veelpleger ook zijn Ketendossier meeverhuist naar de regio waar hij zijn criminele activiteiten voortzet.

De verantwoordelijke kan op verzoek van het samenwerkingsverband in die regio beslissen om het Ketendossier Veelpleger over te dragen.

Bijlage I: Model Kennisgevingbericht

Hieronder treft u een model aan voor een kennisgevingsbericht op grond waarvan de verantwoordelijke aan zijn informatieplicht kan voldoen. U dient hierin de partijen die betrokken zijn in uw samenwerkingsverband te noemen. De verantwoordelijke draagt zorg voor de verspreiding van de brief.

Brief veelpleger:

U bent veelvuldig met de politie en justitie in aanraking gekomen in verband met strafbare gedragingen. Dit is zo vaak gebeurd dat u behoort tot de doelgroep veelplegers. Daarom heeft de [...*verantwoordelijke*] enkele gegevens die daarmee te maken hebben, vastgelegd in het Ketendossier Veelpleger. Dit dossier wordt gebruikt door de

- [...*politie Regiokorps*]
- [...*het Openbaar Ministerie Arrondissement*]
- [...*Penitentiare Inrichting*]
- [...*reclasseringsinstelling*]
- [...*verslavingszorginstelling*]
- [...*gemeente*]
- [...*eventuele andere partijen*]

Deze instanties kunnen het Ketendossier inzien en wanneer dat nodig is verdere gegevens over u invoeren.

In het Ketendossier Veelpleger wordt ingevoerd van welk strafbaar feit u wordt verdacht en hoe dit verder wordt afgehandeld door de overige partijen. Zo kan men zien of een bepaalde straf of maatregel resultaat heeft gehad of dat er misschien nog iets anders moet gebeuren. Door het Ketendossier Veelpleger kunnen deze instanties zo snel en consequent mogelijk een beslissing over u nemen.

De instanties bespreken deze maatregelen ook in een casusoverleg Veelplegers. Dit Ketendossier Veelpleger blijft actief zolang u bij de partijen als veelpleger bekend staat.

Uw gegevens worden beschermd. Het Ketendossier Veelpleger voldoet aan de eisen van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). Het dossier is beveiligd en alleen de genoemde instanties kunnen dit raadplegen.

Meer informatie over het Ketendossier Veelpleger en het bijbehorende casusoverleg is verkrijgbaar bij [...*de verantwoordelijke*].

Het adres is :

[...]

Hoogachtend,